

De theoloog 'We mogen best iets meer zwijgen'

"Soms zit taal een echte ontmoeting in de weg. Onlangs woonde ik met studenten een gastles bij van kunstnares Grady van den Bosch waarin ze iedereen in tweetalen een minuut zwijgend tegenover elkaar liet zitten. Kijkend en voelend."

"In die stilte gebeurde iets. Ik ervaarde ontroering en schroom. Ik was dankbaar dat de student mij wilde zien en bleef aankijken, ik wilde ook de student aanvaarding laten voelen met mijn blik. Ik vond dat ook spannend, zo stil zijn en kijken. Ik denk dat het best goed zou zijn vaker naar elkaar te kijken zonder iets te zeggen. Woorden kunnen een ontmoeting verdiepen en verrijken, maar het zwijgen bepaalde me er opnieuw bij dat een ontmoeting begint bij een houding. Die houding begint met 'zijn', of in vaktermen met echtheid, aanvaarding en empathie, pas daarna volgt taal.

Een echte ontmoeting is niet vanzelfsprekend, er is een zekere kwetsbaarheid voor nodig. Eerlijkheid en openheid. En soms is een ontmoeting ook confronterend; een ontmoeting vraagt zelfonthulling. Dat zie je ook als God de mens in de Bijbel tevoorschijn roept. Niet alleen de mooie kanten van jezelf komen naar voren, maar ook wat ingewikkeld is of wat je eigenlijk liever niet laat zien. Dat raakt onze angst afgewezen te worden. 'Mag ik er wel zijn met al mijn gedachten, gevoelens, mijn gekkigheid? Word ik aanvaard?'

Het kan helend zijn dat toch aan te gaan. Ik herinner me

een gesprek met een supervisor waarin ik me echt gezien voelde. Dat raakte me heel diep en maakte ook gevoelens van verliefdheid bij me los. Daar was ik niet op bedacht en ik vond het heel naar. Ik heb dat echter wel kunnen uitspreken, zonder oordeel. Ik weet inmiddels dat dat bij hulpverleningsgesprekken vaker gebeurt, juist omdat het iets met je doet om jezelf volledig te mogen laten zien en niet veroordeeld te worden. De geraaktheid die dan ontstaat, maakt ons menselijk.

Vol zitten met oordelen, meningen of je eigen verhaal is ook menselijk. Om iemand te ontmoeten is het echter nodig om een zekere vrije ruimte te hebben in jezelf voor de ander. Dat vraagt zelfreflectie: bij jezelf nagaan wat jouw oordelen of meningen zijn, hoe jij in elkaar zit. Hoe meer je je daar bewust van bent, hoe meer je kunt zien wat er eventueel in de weg staat en wat over jezelf gaat in plaats van over de ander. Het kan goed zijn om je uit te spreken, maar je wil ook ruimte houden voor het anders-zijn van de ander.

Die vrijheid ligt ook in het woord zelf besloten: ontmoeten. Met dat streepje ertussen gaat er iets open en zo ervaar ik dat daadwerkelijk. Er gaat iets open in jezelf en in de ander, er ontstaat een soort vrije ruimte van delen en van denken. Nieuwe inzichten ontstaan. Een echte ontmoeting laat je nooit helemaal onveranderd en onberoerd, daar werkt iets van door."

Marleen

Schoonderwoerd

(1978) is neerlandicus en hbo-theoloog. Ze is docent aan de opleiding Theologie en Levensbeschouwing op Windesheim, en geeft trainingen en begeleiding op het gebied van persoonlijke ontwikkeling en leiderschap.

